

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: Vězni se specifickými poruchami osobnosti

Autor práce: Bc Jan Rulík

Obor studia: Etika v sociální práci

Posudek vypracoval: PhDr. Ing. Marie Lhotová, Ph.D.

Datum: 17. 4. 2015

Obsah:

Téma diplomové práce vzniklo ve vazební věznici v Českých Budějovicích. Autor se zaměřil na poruchy osobnosti, které jsou častou diagnostickou kategorií těch, kteří ve věznicích často i opakovaně pobývají. Autor vyšel ze srovnání normální a abnormální či nenormální struktury osobnosti a popisu symptomů specifických poruch osobnosti. Navázal aktuálními problémy českého vězeňství, aby se mohl vrátit k tomu, jak se specifické poruchy osobnosti ve vězení projevují a jak je s nimi zacházeno. K teoretické části přiřadil výzkumnou sondu zaměřenou na zjištění podílu poruch osobnosti ve vězeňské populaci a na to, která ze specifických poruch převládá. Pokus vymezit či reflektovat způsoby práce k těmto vězňům připojuje jako příspěvek vyplývající z výzkumné sondy. Jako metodu pro svá zjišťování vhodně (vzhledem k předpokládanému chybnému náhledu a reflexe trestné činnosti u většiny vězňů) využil narativní způsob práce a pozorování, prezentaci pak u většiny z uváděných poruch v podobě kazuistik z praxe. Rozsáhlá diskuse je autorovou reflexí na současné vězeňství z několika úhlů pohledu, z nichž jeden je ten, který souvisí se vzděláním v psychologii a psychopatologii. Pokud jde o výsledky výzkumné sondy, kterou autor provedl u 10 vězňů, považují za problematické tvrzení, že se lze oprávněně domnívat, že přibližně se stejnými výsledky by dopadl i plošný výzkum napříč vězeňskou populací, ačkoliv to s velkou pravděpodobností tak bude. Skutečnost, že koncentrace lidí s poruchami osobnosti je ve věznicích vysoká, je známá. Jinak řečeno tvrzení, že u osmi z deseti se vyskytuje disociální porucha osobnosti, je třeba striktně přeformulovat na konkrétní podmínky vlastní výzkumné sondy. Z formálního hlediska by bylo třeba toto tvrzení doložit již provedenými výzkumy konkrétnějšími než na str. 71 uvedené číslo o výskytu disociální poruchy v rozsahu 50-90 %. Kvalitativní výzkum pomocí narace může přinést řadu zajímavých poznatků, ale nelze z něho extrapolovat a generalizovat výsledky. Text je relevantní pro závěry směřující k tomu, jak s vězni s poruchou či poruchami osobnosti zacházet.

Obsahová chyba je na str. 17, kde je uvedený vzájemně se vylučující termín „psychotické poruchy osobnosti“. Stejně tak jsou chybně uvedeny psychotické poruchy jako součást poruchy osobnosti (str. 31).

Forma:

Práce je pečlivě zpracovaná, stylisticky v pořádku, chyby v přepisu textu jsou, nicméně nepřekračují ještě přijatelné maximum. Více se kumulují v kazuistikách, kterým nebyla věnována patřičná pozornost

v korekturách. Úprava práce je bez vad. Na str. 11 uváděné názvy by bylo dobré sjednotit buď na anglické bázi nebo na bázi českého jazyka.

Prezentace práce:

Diplomová práce má pevnou strukturu v každé kapitole teoretické části, která kromě definice příslušné poruchy, její etiopatogeneze a epidemiologie, průběhu, diagnostických kritérií a stručným komentářem k léčbě je doplněna kazuistikou z vlastní praxe. V seznamu použité literatury nalezneme 31 odborných zdrojů, včetně cizojazyčných. Součástí práce je 11 příloh, které dokumentují vyprávění vězňů. Spolu s přílohami má diplomová práce 100 stran. Její teoretická část je rozpracována ve dvou obsáhlých kapitolách, 3. až 6. kapitola se zaměřuje na konkrétní práci s vězni.

Případná otázka k obhajobě:

Přiblížit algoritmus výkonu trestu, který je zmíněn na str. 55

Závěr:

Diplomová práce je přehledným bezchybným materiálem vztahujícím se k poruchám osobnosti, které charakterizuje s ohledem na téma práce. Uvedené připomínky k výzkumné části, které však nejsou zásadního charakteru, a některé formální nedostatky z oblasti gramatické dovolují klasifikaci „velmi dobře“. V práci oceňuji dobrou vazbu na praxi. Etické aspekty jsou vyjádřeny ve vlastních názorech na současné vězeňství.

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Kněžská 8, 370 01 České Budějovice, katedra etiky, psychologie a sociální práce, www.tf.jcu.cz

Autor posudku: PhDr. Ing. Marie Gabriela Lhotová, Ph.D., e-mail: marie.lhotova@volny.cz